

κινη Κυρά μου!...

“Ομως μιὰ ἀδέσφη καλοσύνη — πῶς τρωπώνει σὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῶς οὐ γὰρ οὐ γὰρ πριονίζει τίς ρίζες σου, ἄγια Περιοχάκια!.. Σὰν τὸ δρόμ, ἀγαπημένη μου, πὸν τὸ κῶδε ὁ Ξυλοκόπος, σωροβαλιάστηκε κάτω κ' ἡ περιγή ἀνεία τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου... κι δταν πῆγα γιὰ πὸν τοῦ ξαναφιλήσω τὰ μάτια, μοῦπανε πὸς γύρισε — αὐτὸς συχωρεμένος! — εἶπω σὴν ἀγαπημένην σου, Κόκκινη Κυρά μου!...

Καὶ τὰδέσφη πὸν τοὺς κατηγόρησαν καὶ τοὺς ἐσάρκασαν, τοὺς ἐουχώρεσαν πάλι... κ' ἦταν σὸν τὰ μὴν εἶχε γίνει ἴπια, καλή μου!... Μὰ καὶ γὰρ πὸν δὲν τοὺς κατηγόρησα κι οὔτε τοὺς σάρκασα, τοὺς ἔχω συχωρέσει μὲς σὴν καρδιά μου γιὰ τὸ κακὸ πὸν μοῦ ἔχουν κάνει. Μὰ πῶς μποροῦ νὰ τοὺς συχωρέσω γιὰ τὸ κακὸ πὸν κάνασαν σὴν ἴδια τους τὴν γυζή, Κόκκινη Κυρά μου;...

Καὶ κῶρα... τὸν ἀπαντῶ σὸ δρόμο, τὸν καλὸν ἀνθρώπο, καὶ μὲλις, σὸν ἕνας ξένος, τοῖς χαιρετοῦ, καλή μου... “Ομως ἡ καρδιά μου χτυπάει δυνατύτερα καὶ μοῦ γυρεῦει νὰ τὸν ἀγκαλιάσω πάλι, νὰ τοῦ φιλήσω τὰ μάτια μὲ τὸ φιλὶ τῆς συχώριας, ἀγαπημένη μου... Μὰ μιὰ κροπή μὲ κρατάει, καὶ διαβαίνω σὸν ξένος ἀπὸ κοντὰ σου, Κόκκινη Κυρά μου... ”

Μιὰ κροπή πὸν μοιάζει σὸν τὴν ἀγάπη σὶ ὠραῖο, μιὰ κροπή γὰρ τὸ “Ασκημο, μὲ κρατεῖ πάντοτε, ἀγαπημένη μου... Μιὰ κροπή πὸν ἀπελιπιμέννα ζητάει νὰ τῆρε δικαιώσει ὁ σκόπισμένος μου ὁ νοῦς, μὲ κάνει πάντοτε εἶσι σκληρὸ γιὰ τὰδέσφημα... Πέες μου! τὶ εἶσαι ἀντὶ ἡ κροπή πὸν μὲ μακραίνει ἀπὸ τὰδέσφημα, Κόκκινη Κυρά, γλυκειά μου ἀγαπημένη... ;

Καριερούσα πολλὴν ὥρα γιὰ κάποια περιηγορήτρα ἀπάντηση ἀπὸ τὸ στίμα τῆς καλῆς μου... κι ἄκουγα μονάχα τὰ κρηγομιλήματα τῶν γύλλων καὶ τὴν ἀνάσα τῆς ἀγαπημένης μου, πὸν ἐρχότανε κ' ἐσμιγε μὲ τὴ δικιά μου... γιατί εἶσι πολλὴ εἶχε σκῆφει ἡ ἀγαπημένη μου σὸ τῆρόσωπὸ μου.

Παιδί — πὸν ἀποκρίθηκε σὸ τέλος, χαῖδεοντάς μου τὰ μαλλιά — τρεθὸ παιδί!... ἡ κροπή κ' ἡ ἀγάπη τοῦ Ὁραῖου : ἕνα!... Μὰ μόνο ὅποιος δὲ νιώθει τὴ ζωὴ μὲ τὴν καρδιά του, πολεμάει νὰ θρεῖ τὸ γὰρ σὶς πρώτες ἀλήθειες. Γὰρ ποῖο σκαπὸ χάνεσαι μὲσα σὶ τοὺς πλανεροὺς δρόμους τοῦ λογικοῦ; Ἐξηγίεται ἡ ἀγάπη ποτὲ μὲ τὰ λόγια τοῦ νοῦ;... Σκληρὸς — καὶ — εἶναι τραχὺς ὁ δρόμος πὸν ἀρεθάει σὶ τὰ βασίλεια τῶν Οὐρανῶν.

... Εἶναι ὠραῖο νὰ θροῖσκει κανεὶς σ' ἕνα ξύλινο μπαλῶνι, κάτω ἀπὸ τὸ πασχαλινὸ φεγγάρι, γερόμενος σὴν τοδιά τῆς Ἀγάπης σου, καὶ νὰ τῆς ξεμολογοῦμίται τοὺς κρημοὺς τῆς ζωῆς σου, τὴν ὥρα πὸν οἱ θύμησες, ἀκαταμεμένες μὲ τὸ μωραμένο ἀεράκι τῆς ἀνοιχῆς, τοῦ πλημμυρᾶνε τὰ πλατιά του τὰ στήθη.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Νὰ κοιτάξης τὴν οὐσία τῆς οὐσίας, θὰ καταλάβεις πῶς καθαρέδουσα καὶ μισή ψλώσσα τὸ ἴδιο εἶναι.

Ψυχάρης

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗ ΡΩΣΣΙΑ

[Στὴν Ἀμερικάνικη ἡμερηῖδα «Τριμπούν», τοῦ Σαζόγου δημοσιεύτηκε τὸ παρακάτω ἀρθρο τοῦ ἀμερικανοῦ φιλόλογου Φράνκε Χούντ, πὸν πῆγε μόνος του στὴ Ρωσσία. Μετάφραση τοῦ ἴδιου ἀρθρου τύπωσε κι ὁ δικός μας «Ἐργατικὸς Ἀγώνας», τὸ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ ἑλληνοσοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδος].

Οἱ Μπολσεβίκοι καταφέρανε διὰ μεγάλα πράματα: νὰ δημιουργήσουνε στρατὸ ἐργατικὸ πολὺ δυνατὸ καὶ νὰ ἐφαρμόσουν ἕνα ἀξιοθάμιστο ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα γιὰ τὰ τόσα ἑκατομμύρια πολῖτες τῆς Ρωσσίας. Σήμερα ὁ Κόκκινος στρατὸς πολεμᾷ νικηφόρος σὲ μέτωπο 4500 χιλιομέτρων, καὶ συγκρατᾷ ἡ παιδεία τοῦ λαοῦ, γιὰ πρώτη φορὰ σὴν ἱστορία τῆς χώρας, πηδᾷ ἀπὸ προδοδὸ σὲ προδοδὸ κι ὅλα τὰ παιδιὰ ἀπὸ 8 ἴσα μὲ 16 χρονῶν εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ πηγαίνουσι σκολειά.

Οἱ Σοβιετικοὶ ὑπάλληλοι δίνουνε μεγάλη προσοχὴ γιὰ νὰ ἐφαρμόζεται πικέριο τὸ ἐκπαιδευτικὸ κ' ἐκπολιτιστικὸ πρόγραμμα τῆς Νέας Ρωσσίας, περὸτερο ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶμα. Τὸ ἀξιοθάμιστο ἔργο γιὰ τὴν παιδεία στὴ Ρωσσία, εἶναι πῶς ὅλες οἱ ἀπαιδευτες μάζες μῆχανε τώρα σὸ δρόμο τῆς μόρφωσῆς τους. Σὲ καθ' ἑργοστάσιο ἰδρυθήκανε διὰ σκολειά: ἕνα γιὰ τοὺς νέους, κι ἄλλο γιὰ τοὺς μεγάλους σὴν ἡλικία. Ἐξὸν ἀπ' αὐτὰ σὲ καθ' ἑργοστάσιο γίνονται ταχτικά μαθήματα καὶ ὀμιλίες δημόσιες ἀπὸ λογῖς ἐπιστήμονες καὶ λογίους. Ἡ παιδεία δὲ σταματᾷ ὡς ἐδῶ. Ἰδρυθήκανε πολλὰ Πανεπιστήμια γιὰ ὄλους ἐκείνους πὸν δείχνουνε ἰδιαίτερη λαχτᾶρα γιὰ μάθηση καὶ ἱκανότητα στὰ γράμματα, στῖς ἐπιστῆμες, στῖς τέχνες. Τὰ βιβλία βγαίνουνε καὶ κυκλοφοροῦνε χάρισμα σὲ χιλιάδες. Σὲ κάθε σπουδαστὴ δίνουνε χάρισμα τροφὴ στὰ σκολειά καὶ στὰ Πανεπιστήμια. “Ὅλα τὰ ἰδιωτικὰ σκολειὰ καταργηθήκανε, καὶ κάθε παιδί πάνου ἀπὸ 16 χρονῶν ἔχει τέλειο δικαίωμα γιὰ τὴ μόρφωσή του. Ἔτσι ὅλοι οἱ σπουδαστὲς βγαίνουνε ἀπὸ τὸ ἴδιο ἐπίπεδο κ' ἔχουνε τὰ ἴδια δικαιώματα στὰ γράμματα, δίχως νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ξεδεύουνε μήτε λεφτὸ στὰ δημόσια σκολειά καὶ στὰ πανεπιστήμια. Στὸν κομρὸ τοῦ Τσάρου μονάχα παιδιὰ τῆς καλῆς τάξης θροῖσκανε τὰ πάντ' ἀνοχτᾷ νὰ σπουδάσουνε, μὰ ἴσπερ' ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση ἡ πρώτη πρώτη μεγάλη ἀπαιτήση τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν παιδεία, ἔγινε πραγματικότητα. Εἶναι πολὺ δύσκολο, γιὰ ὅποιον δὲν εἶναι Ρῶσσος, νὰ νοιώσει πόσο μεγάλη εἶτανε ἡ λαχτᾶρα γιὰ τὴ μόρφωση, πὸν δίνεται τώρα σὶ τοὺς φτωχοὺς Ρῶσσους, σὶ τοὺς ἐργάτες καὶ σὶ τοὺς χωριάτες. Σ' ὅλα τὰ χρόνια τοῦ Τσάρου ὅλες οἱ κάτω τάξεις περριμένανε σὰ θάμα νὰ ρθεῖ ἡ ἐποχὴ τῆς γενικῆς πέρου πέρου, παιδείας. Τώρα τὸ θάμα αὐτὸ τὸ βλέπουνε πραγματικότητα γινόμενο ἀπὸ τοὺς Μπολσεβίκους.

«Ὁ προϋπολογισμὸς μας τούτη τὴ χρονιά, γιὰ τὴν Παιδεία εἶναι 7 δισεκατομμύρια ρούβλιων, εἶτε ὁ Λουνατσάρσκις, ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ γιὰ τὴν Παιδεία, σ' ἕνα του ἰντερβίου μαζί μου. «Μέσα στὰ διὰ τελευταῖα χρόνια δημιουργήσαμε 7 γιλιάδες καινούρια δημοτικά σκολειά στὰ χωριά. Ἄνοιξαμε 3 χιλιάδες σκολειά, μέσης ἐκπαίδευσης, καὶ 12 ἀνώτερα σκολειά, 5 καινούρια Πανεπιστήμια καὶ κάμποσα

άλλα Πανεπιστήμια για τὸν ἐργάτη. Γιὰ νὰ γίνουμε δὲ αὐτὰ καὶ νὰ κρατήσουμε ἀνοιχτὰ καὶ διὰ τὰ παλιά σχολεῖα ἔπρεπε νὰ κατανηκίσουμε πλήθος ἀπὸ ἐμπόδια. Ἰσα μὲ τώρα πετύχαμε νὰ μορφώνονται χάρισμα καὶ χάρισμα νὰ τρῶνε οἱ μαθητὲς καὶ φοιτητὲς, σὲ λίγο θὰ πετύχουμε καὶ νὰ ντύνονται χάρισμα ὅλοι οἱ σπουδαστές. Ὅλες μας τίς ἐκπολιτιστικὲς ἰδέες δὲν μπορούμε νὰ τίς βάλουμε σήμερα μπροστά, γιατί περνοῦμε ἀνάμεσα ἀπὸ πολιτικὲς καὶ πολεμικὲς ἀνωμαλίες.

Ἐδῶ καὶ λίγες βδομάδες ἀνοίχτηκε στὴ Μόσκα τὸ «Πανεπιστήμιον τοῦ Ἐργάτη». Ὅ,τι ἔγινε εἴτανε συγκινητικώτατο. Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς φοιτητὲς εἴτανε ἐργάτες, ἐργάτισες καὶ στρατιῶτες τῆς Κόκκινης Φρουρᾶς, ποὺ βλέπουνε τώρα ζωντανὸ τῶναιρό τους γιὰ τὴν παιδεία. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα μιλήσανε ἀπὸ τὴν ἔδρα τρεῖς ἐργάτες κ' ἓνας καθηγητὴς, ντυμένοι τῆς ὥρας. Αὐτὴ τὴ στιγμή παίχτηκε κεῖ πέρα ἓνα δράμα συγκινητικὸ γιὰ τὸν κόσμο. Τὸ δράμα αὐτὸ εἴτανε: «Ἦρθε ἡ παιδεία τέλος ἀνάμεσα στὸ λαόν!»

Τὸ λαϊκὸ αὐτὸ Πανεπιστήμιον ἔχει διάφορες Σκολὲς καὶ παραρτήματα, σύμφωνα μὲ τὰ κοινὰ πανεπιστήμια. Οἱ περισσότερες Σκολὲς εἶναι γιὰ πρακτικὲς σπουδὲς κ: ὅλη ἡ μόρφωση ἔχει σκοπὸ νὰ δημιουργήσει πολῖτες ἐπιστήμονες γιὰ τὴν πρακτικὴ ζωὴ. Οἱ σπουδαστές στέλνονται ἀπὸ τὰ διάφορα διαμερίσματα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, διαλέγονται ἀπὸ τὰ τοπικὰ Σοβιὲτ καὶ διὰ τὰ ἔξοδά τους πλερώνονται ἀπὸ τὰ Σοβιὲτ.

Αὐτὸ τὸ ἐργατικὸ πανεπιστήμιον στὴ Μόσκα, δὲ θὰ μολοῖ νὰ λειτουργήσῃ τὸ παλιὸ αὐτοκρατορικὸ Πανεπιστήμιον, κ' ἔτσι ἡ συνειδησμένη θεωρητικὴ μόρφωση θὰ ἔξακολουθήσῃ κανονικὰ, μὲ τὴ διαφορὰ πὺς ὁ δρόμος σ' αὐτὴ εἶναι πιά ἀνοικτὸς καὶ γιὰ τοὺς ἐργάτες, ποὺ ἄλλοτε δὲν μπορούσανε νὰ ὄνειρευτοῦνε τέτοιο πράγμα. Γιὰ συμπλήρωση τῆς κλασσικῆς καὶ τῆς πρακτικοτεχνικῆς παιδείας, γίνεται φροντίδα γιὰ τίς καλὲς τέχνες, τὴ νέα φιλολογία καὶ τὴ μουσικὴ. Πλήθος θεάτρα ἀνοιχτήκανε στοὺς ἐργάτες, καινούριες ἔκδοσες ζυγγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς καὶ νέες σκολὲς γιὰ Καλὲς Τέχνες ἰδρυθήκανε παντοῦ.

Πῆγα ὁ ἴδιος σὲ κόμπουσα Σοβιετικὰ θεάτρα κ' εἰμὲνα κατάπληκτος μὲ τὸ σεβασμὸ ποὺ εἶδα νὰ δείχνουνε οἱ ἐργάτες γιὰ τὰ θεατρικὰ χτῖρια. Τὰ φροντίζανε σὰ νὰ εἶναι πραγματικὰ δικά τους, γιατί ἔβρουνε πὺς εἶναι ἰδιοκτησία ὅλου τοῦ λαοῦ, καὶ ἡ εἴσοδος εἶναι λεύτερη σὲ ὅλους. Οἱ ἐργάτες πάνε σ' αὐτὰ τὰ θεάτρα μὲ τὴν φαμίλια τους καὶ διδάχονται ἀπὸ διαλεχτοὺς ἠθοποιούς, ἀκούγονται κλασσικὰ μελοδράματα κ' ἄλλα ἔργα ἀρχαῖα, νεώτερα καὶ νέα. Δέκα ἄλλα θεάτρα ἰδρυθήκανε στὴ Μόσκα ὅπου μπορεῖ νὰ πάει καθένας, μὰ μὲ πληρωμὴ. Κάθε ἐργατικὸς σύλλογος ἢ σωματεῖο ἀγοράζει γιὰ κάθε παράσταση ἑκατοστάδες ἀπὸ εἰσιτήρια, ποὺ τὰ μοιράζει μὲ οὐκὸντο στοὺς συντρόφους. Τέτοια θεάτρα γίνανε καὶ παντοῦ ἄλλοῦ στὴ Ρωσία, ἀνάλογα σὲ κάθε πόλη. Οἱ ἐργάτες ποὺ πρωτίτερα περνούσανε τίς ὥρες τῆς τεμπελιάς τους στὶς βρώμικες ταβέρνες, πίνοντας βότκα, τώρα πάνε στὸ καθαρὸ καὶ μεγαλόπρεπον θεατρὸ τους, ἀκούγοντας τὴν ὁπερὰ τους καὶ τὴν ἐξανθρωπιστικὴ μουσικὴ τους.

Τὸ ποτὸ τῆς βότκας πέρασε πιά στὴν ἱστορία. Ὀλίγηρη ἢ Ρωσσία εἶναι σήμερα τέλεια «στεγνὴ». Στὴν Πετρούπολη ἔμαθα κρυφὰ πὺς μπορούσε κανεὶς νὰ βρεῖ λαθραῖα βότκα, μὲ 39 δολλάρια τὸ μπουκαλάκι ἓνα μπουκαλάκι κονιάκ κόστιζε 60 δολλάρια, γιατί κάθε ποτὸ εἶναι ἀπαγορευμένο. Σὰν ἀρχισε ὁ πόλεμος ὁ Τσάρος σκέφτηκε ν' ἀπαγορεύει μὲ οὐκὸντο τὸ ποτὸ τῆς βότκας καὶ τῶκαμε. Μὰ παντοῦθε ἀκούγοντανε διαμαρτυρίες κὶ ἀγανάχτηση. Ὁ Τσάρος σήκωσε ἀπὸ τὸ μουζικο τὴν εὐχαρίστηση τῆς βότκας, δίχως νὰ τοῦ δώσει καμὴν ἄλλη διασκέδαση. Οἱ Μπολσεβίκοι ἀπαγορεύσανε τὴ βότκα, μὰ προσέφερανε στὸ Ρῶσσο θεάτρα, κοντσέρτα, διάλεξες, μορφωτικὲς ἐκδρομὲς, βιβλία, ζυγγραφικὲς. Σήμερα ὅλοι οἱ Ρῶσσοι ζοῦνε φτηχισμένοι δίχως βότκα. Ἀῤῥιο σὰ θὰ πάψει ὁ πόλεμος κὶ ὁ ἀποκλεισμός τῆς χώρας τους, ὅλοι θὰ μένουν ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν καινούρια ζωὴ ποὺ τοὺς δώσανε τὰ Κόκκινα Σοβιὲτ ἀπὸ ἐργάτες, χωριάτες καὶ στρατιῶτες.

ΦΡΑΖΙΕΡ ΧΟΥΝΤ

ΚΑΤΩ ΤΗ ΜΑΣΚΑ!...

Κύριε Δελημούσο,

Ἔβλεπα στὸ δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου νὰ ἐπανέρχεσθε στὴν ἴδια οὐκοφαντία ἐναντίον μου, ὅτι δηλαδὴ ἐγὼ ἀπὸ προσωπικὴ ἐμπάθεια καὶ οὐμφορολογικὸς λόγους κατεδίκασα τὰ «Ψηλὰ Βουνά».

Πάντα ἄνωγες ἐπίστενα πὺς τὸ λάθος νὰ δημοσιεύσετε λόγια, ποὺ μπορεῖ νὰ λέγει κανεὶς στὸ θυμὸ του, θὰ τὸ ἀποκρύνετε.

Εἶναι φρόνιμον νὰ μὴν κινεῖ κανεὶς τὸν ἀνάγνωστο.

Ἄν εἴχατε τὴν ἐξυπατάδα αὐτὴ καὶ εἶσι θεορῶ ἀπαράτημον νὰ πῶ τὰ ἐξῆς:

Τὸ σημεῖμά μου ἐκεῖνο, καθὼς πολὺ καλὰ ξέρετε, σιγήχτηκε σὲ ὀρισμένους ἀναμφισβήτητες κατηγορίες. Ἀπόδειχνε ἅτι τὸ βιβλίον τοῦ Κράτους οὐσιωματικὰ καὶ ἐσκεμμένως καταρροῦσε τὴν ἔννοια τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἐθνους, ἢ ἢ εἶναι ἡ δόση τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς. Τὸ ἀπόδειχνε μάλιστα, φαίνεται, ἴσου κορὰ, ποὺ σεῖς ὅλοι, οἱ ὅποιοι μὲ κινεῖνα τρόπο δὲ θὰ δεχόσαστε νὰ σᾶς κατηγορήσουν γιὰ ἐπανάστατες, ὁμολογώντας ἅτι ἡ παράλειψη αὐτὴ, νὰ μπεῖ δηλαδὴ στὸ βιβλίον ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδος, ἔγινε ἀπὸ ἀτιμωσέξια, διορθώσατε ἀμέσως τὰ «Ψηλὰ Βουνά» σύμφωνα μὲ τίς ἐποδείξεις μου.

Κ' ἐρχομαι τώρα καὶ σᾶς ἐρωτῶ: Ἄν τὸ βιβλίον σὺς ἦταν γραμμένον, ὅπως οἱ Νόμοι ὀρίζουν, γιατί τὸ διορθώσατε; κὶ ἂν δὲν ἦταν, ὅπως δὲν ἦταν, ἀποῦ ἡ διορθώση ἔγινε, γιατί ἐξακολουθεῖτε νὰ μὲ οὐκοφαντίζετε;

Τὴ κρίμα ἀλήθεια! Ἐγὼ ἓνα περιμένα ἀπὸ σᾶς, ἔπειτα ἀπὸ τὸ δημοσίεμά μου, νὰ θυγῆτε καὶ νὰ ἠωνάζετε:

— Αὐτὸ εἶναι τὸ βιβλίον ποὺ γράγαμε. Αὐτὸ πιστεύουμε καὶ μ' αὐτὰ εἴμασε θέβαιο πὺς θὰ προκόψουμε. Ἄν σᾶς ἀρέσει, εἰ δ' ἄλλως, παραιτοῦμαστε.

Ὅχι νὰ πασιζέτε ν' ἀρηθῆτε τοὺς ἐαυτοὺς σας, παραχώνοιτες ἐκ τῶν ὀστέρων στὸ βιβλίον Κράτους ἔννοιας ποὺ δὲν ἀποτελοῦν τὴ δική σας ἰδεολογία καὶ ἔπειτα νᾶχετε τὸ ἀνήκοιστο θάρρος νὰ μᾶς βρίζετε κὶ ὀλας...

Αὐτὰ γιὰ τὴν ὥρα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ